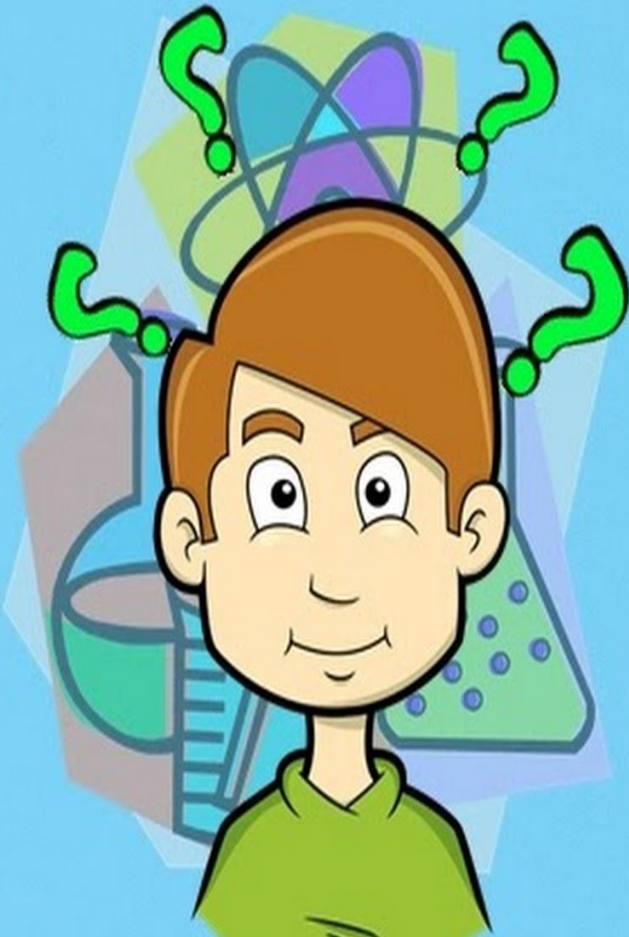

DİN-BİREY-TOPLUM

- İnsan, varlıklar dünyasında yaşar. Bu dünyayı anlamaya ve yorumlamaya çalışır. İnsan akli sadece görünen dünyayı değil, duyular ötesi âlemi de merak eder ve bu âleme ilişkin sorular sorar.

Evreni kim yarattı?

Bu mükemmel düzeni kim sağlıyor?

İnsan niçin var edildi?

Bu varlıkların sonu ne olacak?

**DİN BÜTÜN BU
SORULARA CEVAP
VERİR.**

- ❖ Maddi yönüyle beslenme, giyinme, barınma, dinlenme gibi ihtiyaçları olan insanın, manevi açıdan da güvenme, bağlanma, inanma gibi ihtiyaçları vardır.
- ❖ İnsanın biyolojik ihtiyaçları nasıl doğuştan geliyorsa manevi ihtiyaçları da doğuştandır. Bu yönüyle insandaki inanma ihtiyacı da fitrîdir.

FITRAT: Sözlükte yaratılış, yapı, karakter, tabiat, mizaç, anlamlarına gelir.

Terim olarak ise fitrat: "Allah Teâlâ'nın mahlûkatını kendisini bilip tanıyacak ve idrak edecek bir hal, bir kabiliyet üzere yaratmasıdır"

İnsanın dine yönelmesinin fıtrî olduğu Kur'an-ı Kerim'de şöyle ifade edilmiştir:

“Sen yüzünü hanif olarak dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmış ise ona çevir. Allah'ın yaratmasında bir değişme yoktur. İşte dosdoğru din budur fakat insanların çoğu bilmezler.”(Rum 30)

DİNİN TEMEL GAYESİ

- İnsanların dünya ve ahiret mutluluğunu sağlamaktır. “Allah esenlik yurduna çağırıyor. Dileyene (mutluluğa ulaştıracak) doğru yolları gösteriyor.” –Yunus suresi 25-

ayetinde belirtildiği üzere Yüce Allah din vasıtasıyla insanları ebedi mutluluğa çağırır ve bunun yollarını gösterir.

İslam'ın açıkladığı emir ve yasakların amacı; insanı ahlaken yüceltmektir

İslam dininin ahlaki ve hukuki düzenlemeleri **bireysel ve toplumsal hakları** güvence altına alır.

Hak; sözlükte gerçek, doğru, gerçeğe uygun, adalet, pay ve emek karşılığı verilen ücret anlamlarına gelir.

Terim anlamı olarak hak; dinin ve hukuk düzeninin kişiye tanıdığı yetki ve ayrıcalıktır.

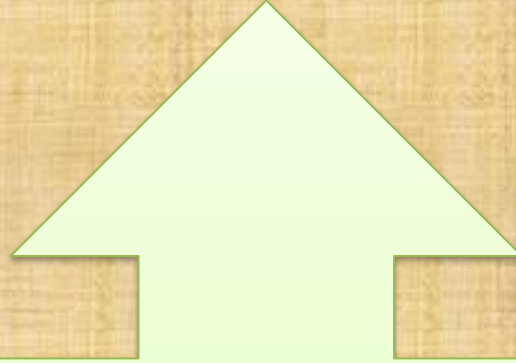
- Hz. Muhammed (s.a.v.) bir keresinde, “ **Müflis (iflas etmiş kişi) kimdir bilir misiniz?**” diye sorar. Sahabe “Bizim aramızda müflis, parası ve eşyası olmayan kimsedir.” diye karşılık verince şöyle buyurur: “Benim ümmetimden müflis o kimsedir ki kıyamet gününde namaz, oruç ve zekât (gibi ibadetlerin sevabıyla) gelir. Ancak şuna sövmüş, buna iftirada bulunmuş, ötekinin malını yemiş, berikinin kanını dökmüş, diğerini de dövmüş olarak gelir. Hesap gününde hakkına girdiği kimselere onun iyiliklerinden alınıp dağıtılır. Eğer yaptığı iyilikleri kötülüklerinin cezasını karşılamaya yetmezse hak sahiplerinin günahlarından alınarak onun üzerine yüklenir. Sonra da günahkâr bir kimse olarak cehenneme atılır. İşte asıl müfli bu kişidir.”

(Müslim, Birr ve Sıla, 59.)

- Yukarıdaki hadisi İslam’ın haklara verdiği önem açısından değerlendiriniz.

- İslam dinine göre, hayatını en güzel ve mutlu bir şekilde devam ettirebilmesi için insan bazı temel haklara sahiptir.

İslam'ın korunmasına önem verdiği temel haklar; **can, nesil, akıl, mal ve din** emniyeti olmak üzere beş başlıkta değerlendirilmiştir.

1-CANIN KORUNMASI

- **Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:“ ... Kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur...”- Maide suresi 32-**
- **«Fakirlik korkusuyla çocuklarınızın canına kıymayın. Biz onların da sizin de rızkınızı veririz. Onları öldürmek gerçekten büyük bir günahdır.»- İsra suresi 31-**

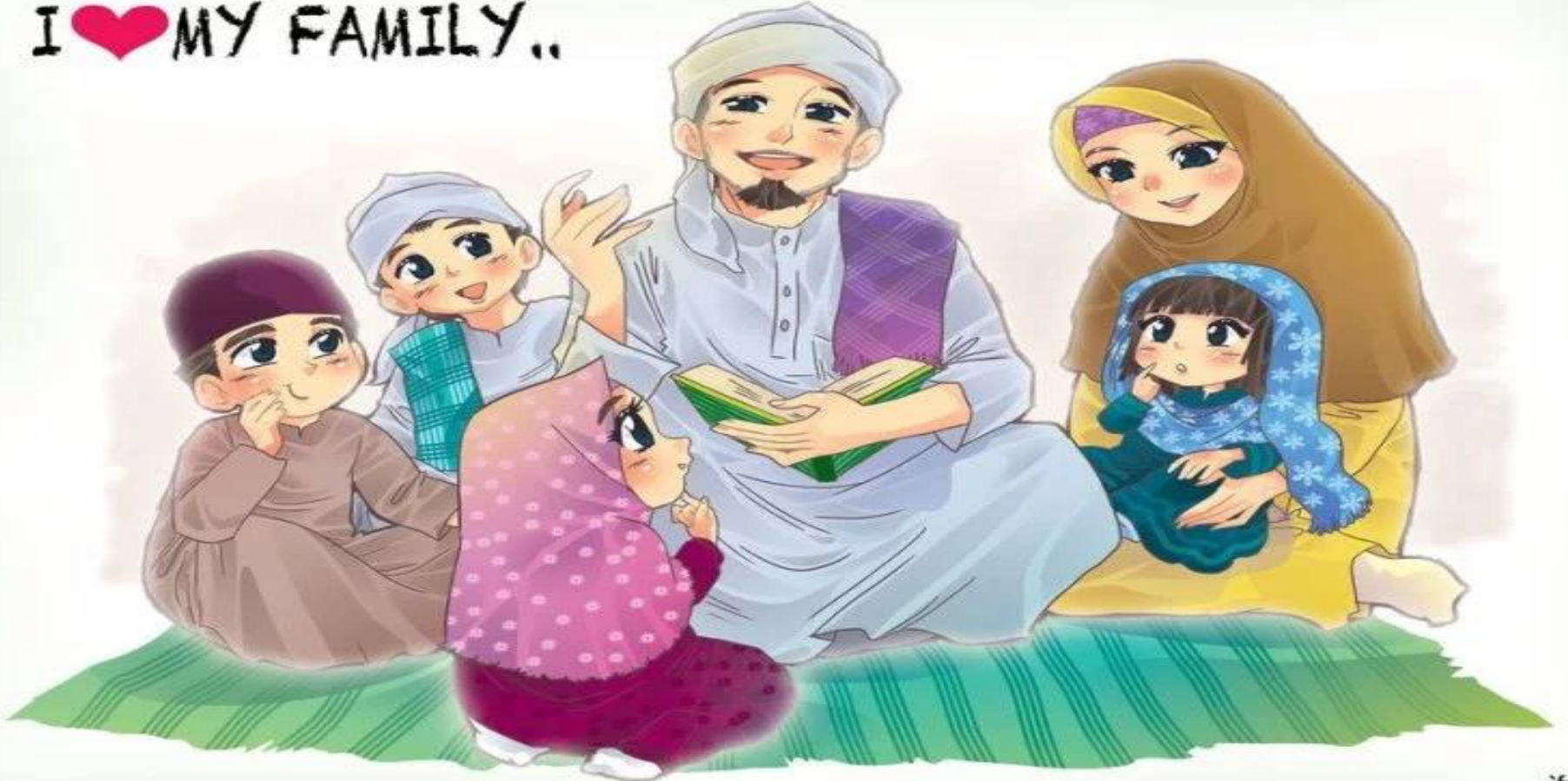
- Hz. Muhammed (s.a.v.)
“Müslümanın Müslümana malı,
ırzı (şeref ve namusu) ve kanı
haramdır (dokunulmazdır)...
buyurarak canın, malın ve ırzın
dokunulmaz olduğunu bildirmiştir.
İslam, sadece Müslümanların değil,
tüm insanların yaşam hakkının
korunmasını ister.

2- NESLİN KORUNMASI

- Neslin korunması toplumun devamı için bir zorunluluktur. Neslin korunabilmesi sağlıklı bir aile kurmakla mümkündür.

I ♥ MY FAMILY..

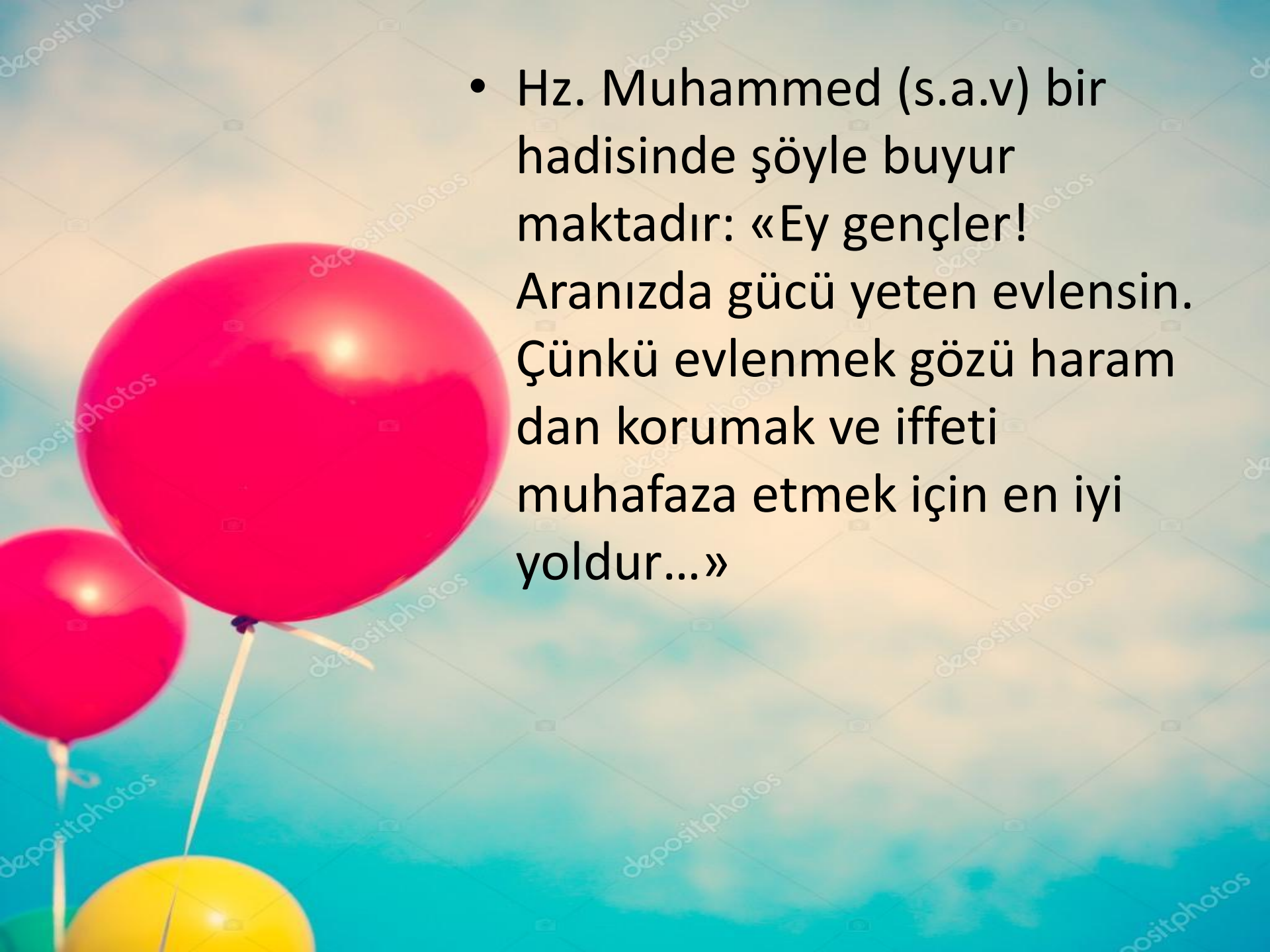

- Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de **“Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir...”** buyurarak ailenin önemini bildirmiştir. –Rum suresi 21-

-
- Hz. Muhammed (s.a.v) bir hadisinde şöyle buyur maktadır: «Ey gençler! Aranızda gücü yeten evlensin. Çünkü evlenmek gözü haram dan korumak ve iffeti muhafaza etmek için en iyi yoldur...»

- İslam dininin aileye verdiği önem, kişinin ilk eğitim aldığı sosyal kurum olmasından kaynaklanır.
- Birey ailede **iyiyi dođruyu** öğrenir.
- Hayata hazırlanır.
- Toplum içinde nasıl davranacağını **anne babasından** öğrenir.

3- AKLIN KORUNMASI

- Hz. Muhammed (s.a.v.) bu konuda şöyle buyurmuştur: “Şu üç kimseden sorumluluk kaldırılmıştır: Ergenlik çağına gelinceye dek **çocuklardan**, uyanıncaya kadar **uyuyandan**, akli dengesi yerinde olmayandan.

- Bu konuda Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:
“Ey inananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları
şüphesiz **şeytan işi pisliklerdir**, bunlardan
kaçının ki saadete eresiniz.” –Maide suresi 90-

4- MALIN KORUNMASI

- Her bireyin çalışıp emek sarf ederek meşru yollardan elde ettiği mallarına sahip çıkma ve kazandığı malı harcama hakkı vardır.

- İnsanın kazandığı malı onun izni olmadan almak ve kullanmak büyük günahlardan sayılmış ve yasaklamıştır. Kur'an-ı Kerim'de, **“Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında mallarınızı haksızlıkla yemeyin...”** –Nisa suresi 29-

- Kur'an-ı Kerim'de «İnsanların mallarını ve haklarını eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın» - Şuara suresi 183- buyrularak hak edilen emeğin noksan ödenmemesi istenmiştir.

- Hz. Muhammed (s.a.v.) bir hadisinde rüşvet alan ve veren için şöyle buyurmuştur. “Allah’ın lâneti, rüşvet verenin ve rüşvet alanın üzerindedir.”
- Bir başka hadisinde de “Rüşvet alan da veren de Cehennemdedir. Buyurarak rüşvetten kaçınılması gerektiğini vurgulamıştır.

- “Ey iman edenler! Allah’tan korkun. Eğer gerçekten inanıyorsanız mevcut faiz alacaklarınızı terk edin.” –Bakara suresi 278-
- “Faiz yiyenler ancak **şeytanın çarparak sersemlettiği** kimse gibi kalkarlar. Bunun sebebi onların, ‘Alım satım da ancak faiz gibidir.’ demeleridir. Halbuki Allah alım satımı helâl, faizi ise haram kılmıştır...” - Bakara suresi 275-

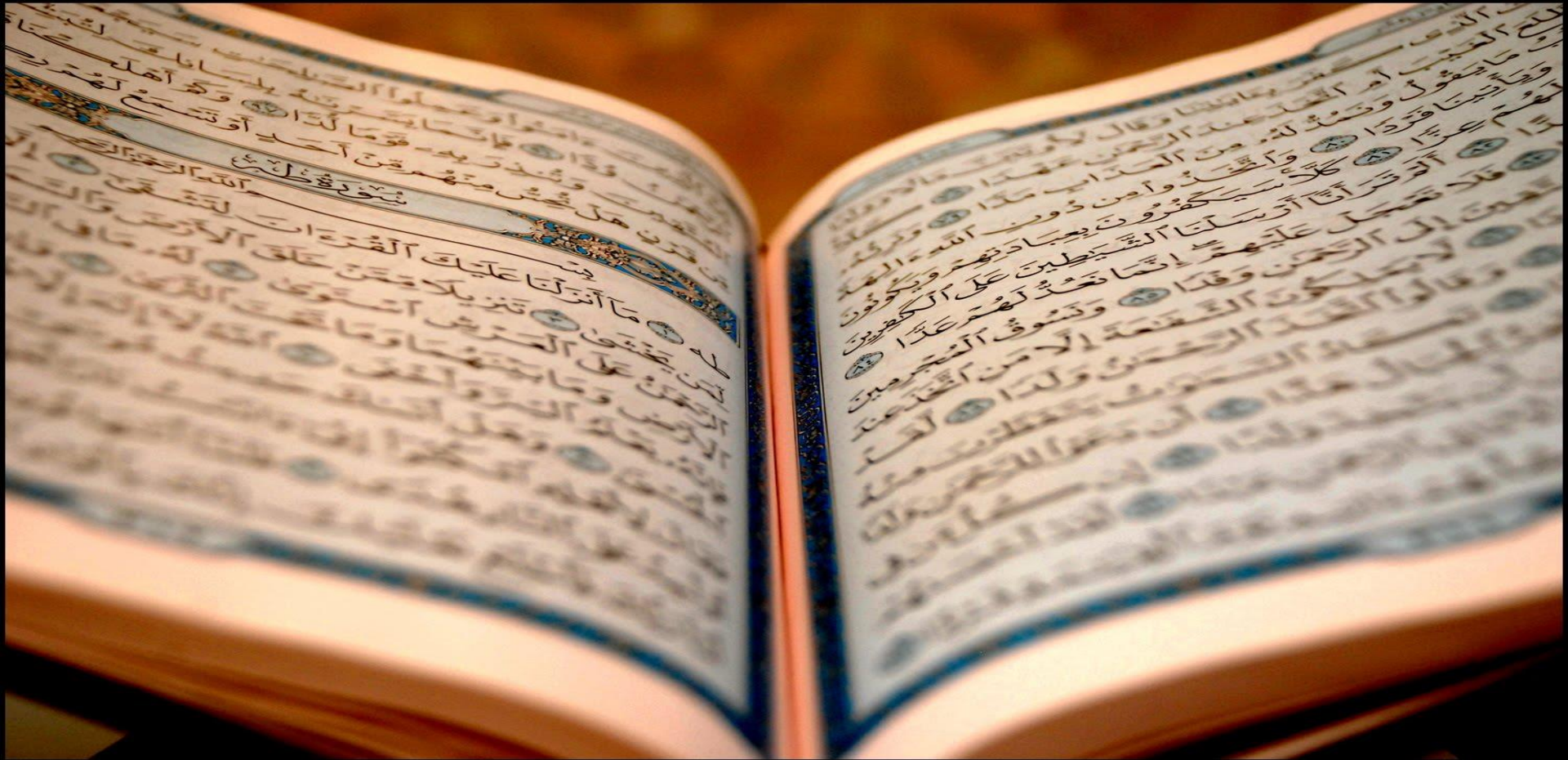
5- DİNİN KORUNMASI

- Bu konuda Hz. Peygamber ***“Sözlerin en hayırlısı Allah’ın kitabı Kur’an-ı Kerim’dir. Yolların en hayırlısı Muhammed’in yoludur. İşlerin en kötüsü sonradan ortaya çıkarılan bid’atlerdir. Bütün bid’atler de dalalettir.”*** buyurarak dinin korunmasının kitap ve sünnete uygun olarak yaşamakla mümkün olacağını belirtmiştir. Dinin korunması için doğru anlaşılması, doğru anlaşılması için de temel kaynaklardan yararlanılması gerekir.

- İslam'ın aslından olmayan, dine sonradan giren ve din gibi algılanan hususlara **hurafe** denir.

- Dinin korunmasında dikkat edilmesi gereken bir diğer konu da dinin tahriflerden uzak tutulmasıdır. **Tahrif**, saptırma, çarpıtma, değiştirme, bozma, bozulma anlamına gelir.

- “Allah’ın koymuş olduğu sınırları gözetenler ile o sınırları çığneyen kimseler, bir gemideki yolculara benzer. Onlar kendi aralarında kura çekip gemiyi paylaşmışlar ve kimilerine geminin üst tarafı, kimilerine de alt tarafı düşmüştü. Geminin alt kısmında bulunanlar, suya ihtiyaç duyduklarında, yukarıdakilerin yanına geliyorlar ve su ihtiyaçlarını oradan gideriyorlardı.
- Bir defasında kendi kendilerine, ‘Biz kendi payımıza düşen alt kısımda bir delik açsak da yukarıdakileri hiç rahatsız etmesek.’ dediler. Eğer yukarıdakiler, alttaki insanları istekleriyle baş başa bırakırlarsa, topluca helâk olurlar. Eğer onlara engel olurlarsa, hem kendileri hem de diğerleri kurtulur.”
- **Yukarıdaki hadisi sorumluluk açısından yorumlayınız.**

- “... O halde sen de dini Allah’a has kılarak (ihlâs ile) kulluk et.” –Zümer suresi 2-

I. “Ey iman edenler! Mallarınızı birbirinize haksızlık ederek değil, karşılıklı rızaya dayalı ticaretle yiyin.

...”(Nisâ suresi, 29. ayet)

II. “ ... Kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur...” (Mâide suresi, 32. ayet)

III. “Kim de bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde devamlı kalmak üzere cehennemdir. ...” (Nisa suresi, 93. ayet)

Numaralanmış ayetlerden hangileri can güvenliği ile ilgilidir?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) I ve III.
- D) II ve III.

- Hz. Yakup, “Oğullarım! (Şehre) hepiniz bir kapıdan girmeyin, ayrı ayrı kapılardan girin. Ama Allah’tan gelecek hiçbir şeyi sizden uzaklaştıramam. Hüküm Allah’tan başkasının değildir. Ben yalnız O’na güvenip dayandım. Güvenecek olanlar yalnız O’na güvenip dayansınlar.” dedi.” (Yûsuf suresi, 67. ayet)

Hz. Yakub’un bu öğüdüne uygun olan ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Can tehlikesi olan yerlere gidilmemelidir.
- B) Tedbir aldıktan sonra Allah’a güvenilmelidir.
- C) Her şehre birden çok giriş kapısı yapılmalıdır.
- D) Tehlikeden korunmak için tedbir almak yeterlidir.

- Hz. Muhammed bir keresinde, “Müflis kimdir, bilir misiniz?” diye sorar. Sahabe “Bizim aramızda müflis, parası ve eşyası olmayan kimsedir.” diye karşılık verince şöyle buyurur: “Benim ümmetimden müflis o kimsedir ki kıyamet gününde namaz, oruç ve zekât gibi ibadetlerin sevabıyla gelmiş ancak şuna sövmüş, buna iftirada bulunmuş, ötekinin malını yemiş, berikinin kanını dökmüş, diğerini de dövmüştür. Bu nedenle, hesap gününde hakkına girdiği kimselere onun iyiliklerinden alınıp dağıtılır. Eğer yaptığı iyilikleri kötülüklerinin cezasını karşılamaya yetmezse hak sahiplerinin günahlarından alınarak onun üzerine yüklenir. Sonra da günahkâr bir kimse olarak cehenneme atılır. İşte asıl müflis bu kişidir.”

Bu hadiste aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Yararsız işlerden kaçınma
- B) Kul hakkından uzak durma
- C) Hatalarından ders çıkarma
- D) Bolluk ve darlıkta infak etme

“Sorumluluk üç kişiden kaldırılmıştır: Uyanıncaya kadar uyuyandan, ergenliğe erişinceye kadar çocuktan, iyileşinceye kadar akıl hastasından.”

Bu hadise göre insanın sorumlu tutulmasının ön şartı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Özgür irade sahibi olmak
- B) Akli olgunluęa eriřmiř olmak
- C) İnsan olmak
- D) Müslüman olmak

- Telif hakkı, kişinin her türlü fikrî emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerinde hukuken sağlanan haklardır.
- İslam'da da bir insanın malını onun izni olmadan almak ve kullanmak günah sayılmış ve yasaklanmıştır.

Buna göre aşağıdaki ayet ve hadislerden hangisi “telif hakkı” ile ilişkilendirilemez?

- A) “Ey iman edenler! Birbirinizin mallarını batıl yollarla yemeyin. ...” (Nisâ suresi, 29. ayet)
- B) “Hiç kimse kendi el emeğiyle kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir...” (Hadis-i Şerif)
- C) “Kim Allah için elindekinden verir ve sakınıp O’nu tasdik ederse, biz onun işlerini kolaylaştırır, onu başarılı kılarız.” (Leyl suresi, 5-7. ayetler)
- D) “İnsanların mallarını haksız yere yemeleri sebebiyle önceden kendilerine helal kılınmış temiz ve hoş şeyleri onlara haram kıldık.” (Nisâ suresi, 160. ayet)